KULTTUURI

Vinkkaa juttu: kulttuuri@sss.fi
Kulttuuritoimitus: Veli-Matti Henttonen (02) 770 2329

twitter.com/Salkkari
www.facebook/salonseudunsanomat
instagram.com/salonseudunsanomat

SSS-ARKISTO/VELI-MATTI HENTTONEN

Petri Laaksonen

Petri Laaksoselle kirkkotaiteen Engel-palkinto

Paimiolaissyntyinen laulaja, säveltäjä **Petri Laaksonen** on saanut kirkkotaiteen Engel-palkinnon. Palkinnon myöntää Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto.

Laaksosen monipuolinen musiikki on rikastuttanut maamme ja kirkkomme musiikkielämää. Laaksonen on tullut tunnetuksi erityisesti vuonna 1994 ilmestyneestä *Täällä Pohjantähden alla* -sävelmästä.

– Olen halunnut tehdä musiikkia, jolla olisi merkitystä. Sellaista, joka rakentaa ja puhuttelee kuulijaa. Tämä palkinto on hieno tunnustus tehdystä työstä, Laaksonen sanoo.

Petri Laaksonen tekee yhteistyötä muun muassa Kirkon Ulkomaanavun, Yhteisvastuukeräyksen ja useiden kirkollisten järjestöjen kanssa.

Kirkkotaiteen Engel-palkinnon ovat aiemmin saaneet muun muassa symbolitutkija **Liisa Väisänen**, valotaiteilija **Mikki Kunttu** ja elokuvaohjaaja **Klaus Härö**. (SSS)

Saaristo Open lähes valmis

Viime joulukuussa ensimmäiset esiintyjänsä julkaisseen Kaarinassa järjestettävän Saaristo Openin tulevan kesän ohjelmisto lähes valmis.

Uusia kiinnityksiä festivaalin avauspäivälle ovat suursuosiota nauttiva **Apulanta**, 30-vuotisjuhliaan tulevana kesänä viettävä **Klamydia** sekä syksyn *Tähdet, tähdet* -ohjelmassa toiseksi sijoittunut **Jannika B**. Aiemmin perjantain esiintyjistä oli julkaistu **Popeda** ja **Juha Tapio**.

Lauantaina lavalle nousevat jo julkaistujen **Jenni Vartiaisen** ja **Happoradion** lisäksi **Kaija Koo**, **Arttu Wiskari** ja **Olavi Uusivirta**, jotka ovat Suomen menestyneimpiä artisteja. (SSS)

Mestarit synkissä tunnelmissa

Isabelle Huppert nähdään taas Michael Haneken elokuvassa.

LEHTIKUVA/AFP/THOMAS SAMSON

Isabelle Huppert on arvostettu ranskalaisnäyttelijä, jonka mukaan hänen roolihahmojaan kuvaillaan usein manipulatiivisiksi ja perversseiksi. Se on kuitenkin Huppertin mukaan kovin yksinkertaistavaa.

STT | Kalle Kinnunen

Happy End on jo neljäs **Michael Haneken** elokuva, jossa **Isabelle Huppert** näyttelee keskeistä roolia. Edellisistä *Pianonopettaja* ja *Rakkaus* ovat viime vuosikymmenien palkituimpia ja arvostetuimpia eurooppalaisia elokuvia.

–Näyttelijän ja ohjaajan yhteistyö on sävelen etsimistä, Huppert kuvailee.

Ranskalainen Huppert, 64, tuntuu sopivan hyvin Haneken tummaan maailmaan. *Happy End* kertoo äveriäästä ranskalaisesta suvusta, jossa raha ei tee ketään onnelliseksi. Tyylilajina on musta huumori ja satiiri.

–Haneke ei vihaa porvaristoa, vaikka hän käyttää porvaristoa elokuvissaan kuvaamaan maailman epäoikeudenmukaisuuksia, Huppert kuvailee.

Haneke on kuvaillut Huppertia erityisen taitavaksi esittämään kärsimystä ja täsmentänyt, että kukaan muu näyttelijä ei osaa yhtä hienosti yhdistää sitä viileään älyllisyyteen. *Happy Endissäkin* Huppertin roolihahmo on pinnalta tyly ja sisältä toivottomuuteen alistunut yritysjohtaja.

–Minä en ole yhtä pessimistinen kuin Haneke, mutta en olekaan niin taitava elokuvantekijä. Ei elokuvien tarkoitus ole ainoastaan lohduttaa, vaan joskus ne tyrmäävät katsojan, Huppert pohtii.

–Tosin Michael on ihmisenä hyvin iloinen ja nauravainen. Ohjaajana hän taas haluaa näyttää maailman omalla tavallaan.

Huppert sanoo, ettei hänellä ole enää unelmia työnsä suhteen, korkeintaan pieniä toiveita. Takana on pitkälti yli sata elokuvaa. Viime vuonna hän sai ensimmäisen Oscar-ehdokkuutensa elokuvasta *Elle*.

Ranskassa hän on ollut ehdolla paikallisissa elokuvapalkinnoissa Césareissa pää- ja sivuosista yhteensä 16 kertaa, useammin kuin kukaan muu.

Huppert vaikuttaa silti kriittiseltä sen suhteen, miten hänen työtään tulkitaan.

–Roolihahmojani kuvaillaan usein manipulatiivisiksi ja perversseiksi. Se on kovin yksinkertaistavaa, näyttelijä sanoo naurahtaen.

Tietystä leimautumisesta hän on toki itse vastuussa. Huppert nimittäin toteaa, että elokuvatyössä eniten ratkaisee se, mihin lähtee mukaan.

–Kaikki elokuvat eivät ehkä onnistu ja kaikkia ei voi miellyttää. Mutta minusta projektien valinta on tärkeintä työssäni, ja siinä olen tainnut pärjätä hyvin.

Huppert sanoo tekevänsä päätöksensä samoin kriteerein, oli ohjaaja tunnettu tai ei.

–Toki Haneken kaltaiselle kokeneelle ohjaajalle on helpompi sanoa kyllä kuin ensikertalaiselle.

Huppert ei halua kommentoida **Catherine Deneuven** ja kymmenien muiden ranskalaisten elokuvaihmisten allekirjoittamaa kirjettä, jota on pidetty tasa-arvo-ongelmia paljastavan metoo-liikkeen kritiikkinä.

–Ymmärrän, miksi Deneuve sen allekirjoitti, ja toisaalta ymmärrän, miksi aiheesta nousi kohu, Huppert sanoo.

–Tämä oli odotettavaa. Munakasta ei voi tehdä rikkomatta munia, kuten sanonta kuuluu.

Omakohtaisista kokemuksista avautumista häneltä ei kannata odottaa.

–Minä en ole kokenut syrjintää sukupuoleni vuoksi.

Huppert sanoo syyksi sen, että hänellä on paljon valtaa.

–Tietysti toivon tasa-arvokeskustelun parantavan niiden asemaa, joilla valtaa ei ole.

PIAN MYÖS TELEVISIOSSA

Isabelle Huppert

- Syntynyt 16.3.1954, Pariisissa, Ranskassa.
- Teki elokuvadebyyttinsä vuonna 1972 ja läpimurtonsa vuonna 1974 Bertrand Blierin elokuvassa Ripukset.
- Huppertia ovat ohjanneet muiden muassa Claude Chabrol, Otto Preminger, Jean-Luc Godard, Michael Cimino ja Claire Denis.
- Peräti 20 elokuvaa, joissa Huppert näyttelee, ovat saaneet maailmanensi-iltansa Cannesin elokuvajuhlien kilpasarjassa.
- Huppert on tehnyt harppauksen amerikkalaisen kausisarjatelevision puolelle. Hänet nähdään yhdessä pääroolissa tänä vuonna The Romanoffsissa, jonka takana on Mad Menin kirjoittaja-tuottaja Matthew Weiner.

Brittinäyttelijä Sally Hawkins vetää The Shape of Waterin mykän pääroolin ilman sanoja, viittoen ja mimiikalla.

Fantasia laajenee melodraamaan ja musikaaliin

ELOKUVA

Tommi Aitio

THE SHAPE OF WATER (USA 2017). Ohjaus: Guillermo del Toro. Käsikirjoitus: Guillermo del Toro ja Vanessa Taylor. Kuvaus: Dan Laustsen. Leikkaus: Sidney Wolinsky. Musiikki: Alexandre Desplat. Pääosissa: Sally Hawkins, Michael Shannon, Richard Jenkins, Octavia Spencer, Doug Jones, Michael Stuhlbarg, David Hewlett, Nick Searcy jne.

Meksikolaisohjaaja Guillermo del Toron ominaislaji on fantasia, mutta ei sen vakiintuneessa lajityypillisessä merkityksessä vaan pikemminkin elokuvantekijän omien uninäkymien tuomisessa tarinan reaalimaailmaan.

The Shape of Water, del Toron merkittävän ohjaustyö sitten *Pan's Labyrinthin* (2006), yhdistää fantasiakuvastoonsa kauhun ja melodraaman ja musikaalin aineksia. Kuulostaa sotkuiselta, ja sellaista se varmasti olisikin jonkun del Toroa tunarimman ohjaajan käsissä.

Mutta *The Shape of Water* pysyy ristiriitaisista aineksistaan huolimatta koherenttina taideteoksena, jossa vaihtuvat tyylilajit ja lajityypilliset vaikutteet ovat alisteisia ohjaajan kokonaisnäkemykselle. Guillermo del Toro saa eripariset elementtinsä vetämään samaan suuntaan.

Rakkaustarinana se mauntelee kaunottaren ja hirviön ikimuistoista tematiikkaa. Romanssin osapuolet ovat salaisessa tutkimuslaitoksessa työskentelevä mykkä siivooja (**Sally Hawkins**) ja Amazonin sademetsistä löydetty ihmisen, kalan ja liskon hirviömäinen välimuoto (**Doug Jones**). Epätodennäköisen rakkaustarinan viesti on lohdullinen: olio ei näe naisessa tämän identiteettiä muutoin niin kokonaisvaltaisesti hallitsevaa puutetta, ja nainen näkee oliossa tunteellisen persoonan eikä hirviötä.

Rakastavaisten vastavoimaksi tarinaan on kirjoitettu itsekäs ja sadistinen latioksen turvallisuuspäällikkö (**Michael Shannon**), joka yksinkertaisesti nauttii vangitsemansa olion kiduttamisesta.

Tarinaa olennaisempi taso *The Shape of Waterissa* on sen omintakeinen visualisointi. Guillermo del Toro hakee, elokuvan nimen mukaisesti, jonkinlaista veden muotoa joka ympäröi hänen henkilöhahmonsa – lopulta aivan kirjaimellisesti.

The Shape of Water on niin sanotusti läpivisualisoitu ja täynnä katseen vangitsevaa yksityiskohtaa kuva-alan laidoilla. Visuaalinen runsaus on hetkittäin kääntyä rasitteeksi, mutta silloin elokuvan pelastaa sen vilpittömästi kerrottu ja ulkoisesta groteskiudestaan huolimatta kaunis rakkaustarina.

Ammattikoululaisten lukutaito nousuun rap-lyriikoilla

SSS | Veli-Matti Henttonen
veli-matti.henttonen@sss.fi

Tammikuussa päättyneen *Sanat haltuun* -hankkeen tavoitteena on ollut saada ammattikoulaopiskelijat sekä lukemaan että parantamaan lukutaitoaan. Tärkeäksi apuvälineeksi koettiin rap-lyriikat.

Lukukeskus järjesti UPM:n tuella sata toiminnallista lukutaitotyöpajaa ammattikoulujen teknisten alojen opiskelijoille [illegible] Suomea.

– Jos lukeminen on hankalaa, on vaikea kehittää ammatillista osaamistaan. UPM halusi tukea teknisten alojen ammattiin opiskelevien tekstitaitojen kehittämistä. Valtakunnallisesti toimivalla Lukukeskuksella oli hyvät keinot tarttua haasteeseen, UPM:n sidosryhmäsuhdejohtaja **Pirkko Harrela** toteaa tiedotteessa.

Lukutaitoa lähestyttiin pajoissa käytännönläheisesti ja nuorten omat kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Työpajojen teemaksi valittiin opiskelijoille tuttu rap-lyriikka, jota analysoimalla tarkasteltiin tekstin merkityksiä. Työpajoja vetivät kirjoittamisen opettaja, kulttuuritoimittaja **Aleksis Salusjärvi** ja **Atomirotta**-yhtyeen sanoittajana ja laulajana tunnettu **Mikko Sarjanen**.

Lukutaitotyöpajojen suunnitteluun osallistui Lukukeskuksen lisäksi ammattikoulujen äidinkielen opettajia, kirjailijoita ja alan tutkijoita.

Vaikka Suomi on lukutaidon kärkimaita, peruskoulun päättää Suomessa joka vuosi noin 6 000 nuorta, joilla ei ole riittävää lukutaitoa. Osa nuorista lukee ja kirjoittaa niin huonosti, että arkielämästä selviytyminen tuottaa vaikeuksia.

Poikien lukutaidon tunnistamisessa ja kehittämisessä on tärkeää löytää poikia kiinnostavia tekstejä ja tekstityyppejä ja laajentaa käsitystä lukemisesta.

Hankkeessa huomioitiin se, että rap-lyriikat ovat kirjallisuuden alue, joka on nuorille helpoimmin lähestyttävä.

– Olemme yrittäneet nostaa esille nuorten omat vahvuudet ja saada heidän tuntemaan onnistumisen tunteen. Työpajojen aikana koettiin monenlaista innostumista ja oivalluksia, jotka perustuvat erilaiseen tapaan tulkita tekstejä, Lukukeskuksen toiminnanjohtaja **Ilmi Villacis** kertoo.

Sanat haltuun -työpajojen vaikuttavuutta tutki Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus.

Tuloksen voi nähdä olevan hyvä siihen nähden, miten alhainen nuorten lukumotivaation lähtötaso hankkeen alussa oli.

Tässä muutamia lukuja *Sanat haltuun* -hankkeesta: 100 työpajaa, 3 000 opiskelijaa 29 paikkakunnalla.

Tuloksia: 50 prosenttia mukana olleista oppi uutta, 30 prosenttia kiinnostui erilaisista teksteistä, kuten rap-lyriikoista, ja yli 20 prosenttia pohti uudella tavalla suhdettaan lukemiseen.

Victoria Beckhamin mukaan Spice Girls ei ole lähdössä kiertueelle

Victoria Beckhamin mukaan ei hän itse eivätkä muutkaan Spice Girls -bändin jäsenet ole lähdössä kiertueelle. Hän kommentoi asiaa Voguelle.

Viihdeuutisiin erikoistunut TMZ-sivusto uutisoi aiemmin, että takavuosien brittipopsuuruus Spice Girls lähtee kiertueelle. Sivusto kertoi lähdetietoihin perustuen, että suunnitelmat ovat vasta alkutekijöissään, mutta kaikki ovat lupautuneet mukaan ja kiertueen toteutuminen on varmaa.

Spice Girls esiintyi viimeksi vuonna 2012 kesäolympialaisissa, Guardian kertoo. Yhtye hajosi vuonna 2000. (STT)